

درس هفتم

شکرگزار می شوم تا انسان بمانم

هدف درس

آشنایی با اهمیت شکر

محورهای اصلی

- ۱- یکی از کارهای اصلی شیطان غافل کردن انسان از توجه به نعمت هاست.
- ۲- همیشه و در همه حال باید از شیطان به خدا پناه برد؛ زیرا شیطان در کمین ماست.
- ۳- انسانیت انسان به شکرگزاری او بستگی دارد.
- ۴- رسیدن به مقامات معنوی و کسب رضای الهی بدون شکرگزاری ممکن نیست.
- ۵- انسان عقوبت ناسپاسی را در همین دنیا می بیند.
- ۶- یکی از راه حل های معنوی مشکلات، شکرگزاری است.

تبیین

در درس قبل فهمیدیم کسی که دغدغه شکر داشته باشد، چون توجهش به نعمت ها زیاد می شود، به صورت خودکار توجهش به عظمت نعمت ها هم جلب خواهد شد و از همین راه هم ایمانش به عظمت خدا بیشتر می گردد.

در این درس می خواهیم بیشتر با اهمیت شکر آشنا شویم تا وقتی به راهکارهای شکرگزاری رسیدیم، با انگیزه کافی به آن ها عمل کنیم. زیرا وقتی اهمیت کاری، برایمان واضح و روشن نشده باشد، انگیزه کافی برای پرداختن به آن را نخواهیم داشت.

اهمیت شکر از پنج زاویه

الف- ما و شکر و آدمیت

ب- شکر و مسابقه کسب رضا و بخشش خدا

ج- شکر و آسایش ابدی

د- شکر و نعمت های بیشتر

ه- خدا هم شاکره

۱- نعم زندگی شما، چه کسانی یا چه چیزهایی هستند؟

الف- وجود ما (پای سالم و استوار، چشم بینا، سلامتی، و عقل سالم، بدن نیرومند و ...)

ب- پدر و مادر ج- همه نعمت هایی که ما در اختیار داریم

ایستگاه تفکر (صفحه ۹۰ کتاب درسی)

طبق الگوی زیر، نعمتی را بنویسید که با آخرین حرف کلمه قبلی شروع شود.

این کار را تا چهار نعمت ادامه دهید.

«خورشید، دریا، آسایش، شب، باد، دست، تندرستی، یادگیری»

اکنون در ذهنتان مانند راوی داستان، بودن یا نبودن هریک از نعمت‌های بالا را در آینه ورق‌زن تصور کنید. سپس در هر مرحله احساس خود را در یک کلمه یا عبارت کوتاه بیان کنید.

خورشید نماد زندگی است، نه فقط از جنبه‌ی فیزیکی بلکه از بعد روانی نیز، نور خورشید احساس امید و رشد را در فرد زنده نگه می‌دارد. نبود آن به معنای فقدان حیات و پیشرفت است.

دریا نمادی از آرامش، وسعت و رهایی است. نبود دریا، زمین را به مکانی خشک و بی‌روح تبدیل می‌کند که بدون تنوع و تغییر، احساس تهی بودن و انزوا را ایجاد می‌کند.

آسایش در معنای فراهم آوردن فضای روانی و جسمی راحت است. زندگی بدون آسایش می‌تواند به شرایطی پر از فشار و تنش تبدیل شود که برای افراد خسته‌کننده و ناکارآمد است.

شب نه تنها فرصتی برای استراحت است، بلکه فضایی برای تأمل و بازسازی است. نبود شب باعث به هم ریختن تعادل زیستی انسان‌ها می‌شود و بی‌قراری را در پی دارد.

باد نماد تغییر، حرکت و تنفس است. زندگی بدون باد، محیطی ایستا و بدون روح خواهد بود که پیشرفت و آزادی را مختل می‌کند.

دست نماد قدرت، توانایی و تعامل است. نبود دست‌ها فرد را با محدودیت‌های جدی روبه‌رو می‌کند و احساس ناتوانی و وابستگی را به همراه دارد.

تندرستی اساس هرگونه فعالیت و تحقق آرزوها است. نبود سلامتی می‌تواند نه تنها جسم، بلکه روح انسان را هم تحت تأثیر قرار دهد و آن را در حالت رکود و ضعف نگه دارد.

یادگیری عامل پیشرفت و تحول در زندگی است. بدون یادگیری، انسان در دنیای محدود و بدون تغییر باقی می‌ماند و از فرصت‌های رشد و بهبود خود بی‌بهره می‌شود.

۲- دشمن قسم خورده ای که سر راه بندگان خدا نشسته تا آنها را از راه به در کند، اسمش چیست؟

چون از درگاه الهی رانده شده، به او رجیم می گویند.

۳- نشانه ی موفقیت شیطان رجیم چیست؟

نشانه موفقیتش شاگرد نبودن انسان ها است.

۴- شیطان چه نقشی بین انسان و نعیم (شکرگزاری) دارد؟

اگر بین من (انسان) و تو (نعیم) فاصله بیندازد، یعنی بین تو و شکرگزاری فاصله انداخته است. فاصله انداختن بین انسان و شکرگزاری از خداوند.

۵- انسان چه زمانی می تواند بنده شاکری باشد؟

زمانی می تواند بنده شاکری باشد که حواش به نعمت ها باشد و آنها را فراموش نکند.

۶- رجیم از شاگرد نبودن ما چه چیزی به دست می آورد؟

وقتی خدا آدم را آفرید، به فرشته ها فرمان داد در برابر آدم سجده کنند. خودبزرگ بینی رجیم، به او اجازه نداد فرمان خدا را اطاعت کند. همین هم باعث شد او از درگاه الهی رانده شود. چون رانده شدن رجیم، به خاطر مقام انسانیت بود، او با انسان بودن تو مشکل دارد.

۷- سجده نکردن شیطان در برابر انسان، چه ربطی به تلاش او برای شاگرد نبودن انسان ها دارد؟

چون اگر کسی شکرگزار نعمت ها نباشد، در حقیقت انسان نیست.

۸- با توجه به دعای اول صحیفه ی سجّادیه ، شکرگزاری نکردن در برابر نعمت های پیاپی خداوند، چگونه او را مانند چارپایان می کند؟

حمد و سپاس برای خدایی ست که اگر در برابر نعمت های پیاپی اش، شیوه شکرگزاری را به بندگان یاد نداده بود، آنها از نعمت ها استفاده می کردند، ولی خدا را سپاس نمی گفتند و روزی خدا در زندگیشان گشایش ایجاد می کرد، ولی شکرش را به جا نمی آوردند. در این صورت، از مرزهای انسان بودن بیرون می رفتند و پا به دنیای حیوان بودن می گذاشتند. یعنی آن طور می شدند که خدا در کتاب استوار خود فرموده: آنان مثل چارپایان هستند. نه، بلکه از چارپایان هم گمراه تر.

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ.^۱
اگر شکرگزاری کنید، [نعمت خود را] بر شما خواهم افزود و اگر ناسپاسی کنید، مجازاتم شدید است.

۹- با توجه به آیه فوق، نتیجه شکرگزاری و ناشکری را بنویسید.

شکرگزاری = افزایش نعمت ناشکری = مجازات شدید و از دست دادن نعمت

۱۰- آیا برخی از مشکلات زندگی ما انسان ها، نتیجه شکر گزار نبودنمان است؟ با توجه به سخن پیامبر ﷺ پاسخ دهید.

یکی از گناهانی که عقوبتش فوری است و در این دنیا اتفاق می افتد و به آخرت واگذار نمی شود، همین ناسپاسی است.

۱۱- عقوبت ناسپاسی از نعمت ها را بنویسید.

ناسپاسی گناهی است که عقوبتش در همین دنیا اتفاق می افتد و به آخرت واگذار نمی شود.

۱۲- پاداش شکرگزاران نعمت های الهی در بهشت چیست؟

خدا آدم های شکرگزار را در بهشت، در ردیف انبیا و اولیای الهی و شهدا قرار می دهد.

۱۳- در صحیفه سجّادیه رتبه بهشتیان چگونه بیان شده است؟

رتبه بهشتی ها یکسان نیست. بالاترین رتبه های بهشت متعلق به انبیا و امامان است و پس از آن متعلق به کسانی که در راه خدا شهید شده اند. خدا آدم های شکرگزار را در بهشت، در ردیف انبیا و اولیای الهی و شهدا قرار می دهد.

ایستگاه تفکر

با توجه به آنچه آموختید، فواید شکرگزاری از نعمت های الهی را با کمک هم گروهی های خود فهرست کنید.

- ۱- شکرگزاری شرط رسیدن به مقام انسانیت و آدمیت است.
- ۲- شکرگزاری مسابقه کسب رضا و بخشش خدا است.
- ۳- شکرگزاری آسایش ابدی به همراه دارد.
- ۴- شکرگزاری افزایش نعمت را به همراه دارد.
- ۵- شکرگزاران در بهشت هم ردیف انبیاء و امامان و شهدا هستند.

قصه: مصطفی و گنجشک تشنه

نعمت هایی که خدا به شهید چمران داده بود و او شکر نعمت هایش را به جا می آورد، چه بود؟

- ۱- هوش بالایی دارد.
- ۲- هنرمند است؛ هم عکاسی می کند و هم نقاشی.
- ۳- با همه مهربان است.
- ۴- ذهن نظامی خوبی دارد و دشمن را عاجز می کند.

شهید چمران باور داشت سختی ها هم نعمت خدا هستند، با چه بیانی شکرشان را به جا می آورد؟

خدایا! چه فرصت درخشانی به من دادی تا در دریای درد، غرق باشم و همه را تحمل کنم. مرا با مظلومین همراه کردی و در برابر دشمنان قرار دادی تا از دردمندان محافظت کنم.

شهید چمران شکر نعمت استعدادش را در چه می دانست؟ کمک نکردن به ظالم

شهید چمران پس از آزاد کردن گنجشک در مناجاتش، از خدا چه خواست؟

خدایا! به آزادی این پرنده قَسَمَت می دهم جان مرا هم آزاد کن.

ایستگاه تفکر

ویژگی های شاکر بودن از نظر شهید چمران چه بود؟

ایستگاه تفکر (صفحه ۹۶ کتاب درسی)

ویژگی های شاکر بودن از نظر شهید چمران چه بود؟

۱ آگاهی از نعمت ها: شکرگزاری زمانی واقعی است که انسان از ارزش نعمت های خداوند آگاه باشد.

۲ قدردانی در همه شرایط: شاکر بودن یعنی قدردانی در هر شرایط، حتی در سختی ها.

۳ اعتماد به خداوند: شکرگزاری همراه با توکل و اعتماد به تدابیر خداوند است.

۴ تسلیم اراده الهی: شاکر بودن یعنی پذیرش مشیت الهی در زندگی.

۵ خدمت به دیگران: شکرگزاری در عمل به کمک به دیگران و خدمت به مردم نمود پیدا می کند.

احکام: گربه بازی و حق حیوان

حق حیوانات بر انسان ها: طبق حکم دین، ما اجازه نداریم حیوانی را که کاری به کار ما ندارد، اذیت کنیم.

اگر گنجشکی که بالش شکسته و نمی تواند پرواز کند، توی حیاط خانه ما گیر بیفتد، ما اجازه نداریم با آن بازی کنیم؟ یا مثلاً مورچه ها را هم نباید اذیت کنیم؟
اگر بازی شما باعث آزار آن حیوان می شود، نه خیر، نمی توانید با آن بازی کنید.

وظیفه ما در مقابل حیوانات آزار دهنده چیست؟

حیوان آزاردهنده را می شود کشت. ولی نباید حیوان را حتی اگر آزاردهنده باشد، اذیت یا زجرگش کنیم.

ایستگاه تفکر

تا به حال چه رفتارهایی با حیوانات دیده اید که حیوان آزاری به شمار می آمده است؟

- ۱- ضرب و شتم حیوانات
- ۲- رها کردن در شرایط نامناسب
- ۳- استفاده در نمایش ها و مسابقات غیر انسانی (گاو بازی در اسپانیا)
- ۴- محروم کردن از غذا و آب
- ۵- نگه داری در فضاهای کوچک و محدود
- ۶- آزمایش های بی رحمانه
- ۷- کشتن بی دلیل یا با روش های بی رحمانه

۱- عبارت قرآنی «لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ» چه پیامی دارد؟

الف) افزایش نعمت در سایه شاکر بودن ☒

ب) امیدواری به رحمت الهی

۲- چه رابطه ای بین انسان بودن و شکرگزاری وجود دارد؟ توضیح دهید.

✓ اگر کسی شکرگزار نعمت ها نباشد، انسان نیست.

✓ هر چقدر از شکرگزاری فاصله بگیریم، از آدم بودن فاصله گرفته ایم.

✓ همچنین سخن امام سجاد علیه السلام در این باره:

کسی که شکرگزار نعمت های پیاپی خداوند نباشد از مرزهای انسان بودن بیرون می رود و پا به دنیای حیوان بودن می گذارد. یعنی آن طور می شود که خدا در کتاب استوار خود فرموده: آنان مثل چارپایان هستند. نه، بلکه از چارپایان هم گمراه تر.

۳- جایگاه انسان های شاکر در بهشت چگونه است؟

خدا آدم های شکرگزار را در بهشت، در ردیف انبیا و اولیای الهی و شهدا قرار می دهد.

۴- من تصمیم دارم رحیم را شکست دهم تا بین من و نعیم فاصله نیندازد. اگر در موقعیت من بودید چه می کردید؟

الف- خسته و گرسنه از مدرسه برگشتم. دیدم مادرم غذایی درست کرده که مورد علاقه ام نیست از مادرم به خاطر پخت غذا تشکر و قدردانی می کردم.

ب- در همسایگی ما پیرمردی تنها زندگی می کند. صبح که از خواب بیدار شدم، دیدم خیابان پر از برف شده است: برف های جلوی درب منزل او را جمع می کردم و و خوراکی های مورد نیازش را می خریدم و به کمک می کردم.

با پیشنهادی که در هر موقعیت به من دادید، بگویید شکر کدام نعمت ها را به جا می آورم؟ هرچه تعداد نعمت ها بیشتر باشد امتیاز بیشتری خواهید گرفت.

پیشنهاد الف: نعمت خانواده، نعمت سلامتی، نعمت روزی

پیشنهاد ب: نعمت توانایی جسمانی، نعمت منابع مالی، نعمت دست و پا

۵- دانش آموزان عزیز؛ داستان زیر را ادامه دهید و نشان دهید حقوق حیوانات را رعایت کرده اید. جذابیت داستان هم امتیاز ویژه دارد.

یک روز سرد زمستانی من و خواهرم زهره در انباری خانه به دنبال اسباب بازی های قدیمی بودیم. پدرم که برای ریختن برف های پشت بام رفته بود، سراسیمه آمد و گریه های: «همان طور که دنبال جعبه مناسبی می گشت، با ناراحتی و دلسوزی گفت دوان دوان ما هم دنبال پدر رفتیم. بچه گریه ها از شدت سرما به زیر کولر پناه!» بیچاره برده بودند و می لرزیدند:

پدر با نگرانی گفت: این ها نمی توانند این طور بمانند، باید یک جایی گرم برایشان پیدا کنیم! خواهرم زهره سریع به داخل خانه دوید و چند پتوی قدیمی که داشتیم آورد. من هم در کنار پدر به آرامی بچه گریه ها را یکی یکی از زیر کولر بیرون آوردم و به داخل خانه بردیم.

پدر یک جعبه بزرگ چوبی پیدا کرد و آن را با چند پتو پوشاند تا بچه گریه ها داخل آن راحت و گرم شوند. من و خواهرم هم هرکدام یک بطری آب گرم پیدا کردیم و کنار جعبه گذاشتیم تا سرما بیشتر اذیتشان نکند.

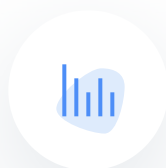
بعد از اینکه بچه گریه ها را در محیطی امن و گرم قرار دادیم، پدر گفت: «این کار وظیفه ماست که از حیوانات حفاظت کنیم، به خصوص زمانی که آن ها به کمک نیاز دارند.»

حس خوبی داشتم وقتی می دیدم که حتی در سردترین روزهای زمستان، گریه ها با محبت و توجه ما توانسته بودند کمی آرامش پیدا کنند. این برای من یک یادآوری بود که باید همیشه به حقوق حیوانات احترام بگذاریم و در مواقع نیاز، به آن ها کمک کنیم.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد